Poslovne su banke u vlasništvu stranih banaka koje su putem njih plasirale prikupljena sredstva, temeljem boljeg rejtinga, i tako ostvarivale profit. Razlika u riziku, u uvjetima velike potražnje za kreditima, omogućila je značajne razlike kamatne marže na relaciji aktivnih i pasivnih kamata. Velilka obvezna pričuva je samo dodatno povećala aktivne kamatne stope. Istovremeno povećanje kreditnog potencijala iz inozemstva je praćeno povećanjem deficita trgovačke i platne bilance. U uvjetima smanjenja carinske zaštite domaća privredna struktura je eutanizirana. Sve poznato i često komentirano na ovim stranicama, www. Rifin. Com.

Smanjenje privredne aktivnosti je jasno pokazalo da hrvatsko kreditno tržište više nije u stanju „probaviti“ nove kredite što je postalo evidentno kada poslovne banke nisu prihvatile poziv države da povećaju plasmane gospodarstvu čak ni po cijenu preuzmanja dijela rizika od strane države. O tome sam na ovim stranicama pisao u prosincu prošle godine.

Država, jasno, i dalje ostaje glavni komitent poslovnim bankama koje svoje kreditne potencijale, slobodna sredstva, usmjeravaju u državne obveznice.

Novina kojoj smo u zadnje vrijeme svjedoci je da povećani interes poslovnih banaka prema izvoznoj privredi. Tako su poslovne banke identificirale mogućnost dodatnog plasmana izvoznoj privredi kada to nije, a trebala je, država. Upravo to sam i sam predlagao u spomenutom tekstu u prosincu prošle godine.

Ono što je bitno jest pitanje zašto banke usmjeravaju svoje plasmane u izvoznu privredu? I dodatno tome, postavlja se pitanje da li su poslovne banke odjednom postale patriotski odnosno sudbinski vezane za budućnost hrvatske privrede? Mnoga bi se takva ili slična pitanja mogla postaviti ali sva su na tragu već postavljenih.

Dok su krediti, posebno stanovnišvu, bujali poslovne banke nisu imale posebni interes za kreditiranjem hrvatske privrede. Ona je naprosto, prema njihovim ocijenama, bila isuviše rizična za kamatnu stopu koju bi mogle polučiti plasirajući kredite privredi. Osim toga uvoznici, svega i svačega, su se povezali sa poslovnim bankama i putem kredita, leasinga one su ostvarivale

dodatne prihode koje su im ustupali uvoznici. Tako je došlo do međuovisnosti: uvoznici - poslovne banke. Kriza je pokazala pravo stanje hrvatske privrede i „kruta zbilja srušila je bajku“.

I dok su u vrijeme booma poslovne banke - kćeri bile tek agent bankama – majkama sada one izravno plasiraju slobodna sredstva izvoznom gospodarstvu i tek, ponekad, „uskaču“ onim tvrtkama koje su do jučer svoju potražnju za likvidnošću rješavale u inozemstvu.

Promjena od velikog značenja za dijagnozu hrvatske privrede jest u činjenici da su poslovne banke umjesto maksimiranja profita preusmjerile svoju poslovnu politiku u jačanju devizne komponente kako bi u funkciji vremena smanjile svoju deviznu izloženost. Diskretno povećanje devizne komponente valja protumačiti kao smanjenje povjerenja u održanje postojećeg tečaja kune na srednji rok, pa nova segmentacija tržišta na izvoznu privredu i onu koja svoju poslovnu aktivnost ostvaruje na domaćem tržištu valja dijagnosticirati kao rastuću zabrinutost poslovnih banaka. Ovo bi moralo biti jasno upozorenje Vladi i centralnoj banci kako se reforme moraju provesti jer bi sutra moglo biti daleko dramatičnije od stanja kojeg imamo danas. I dalje, ne pokrenemo li korijenite i primjerene reforme MMF će postati stvarnost a ne bojazan katastrofičara.